

УДК: 616.22/.23-002-053.2:616-002.8:616.248

Л.М. Станіславчук

Стенозуючий ларинготрахеїт і рецидивний стенозуючий ларинготрахеїт у дітей: сімейний анамнез алергії і бронхіальної астми

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, Україна

SOVREMENNAYA PEDIATRIYA.2016.2(74):109-111; doi 10.15574/SP.2016.74.109

Мета: вивчити частоту сімейного анамнезу алергії і сімейного анамнезу бронхіальної астми (БА) у дітей зі стенозуючим ларинготрахеїтом (СЛТ) і рецидивним стенозуючим ларинготрахеїтом (РСЛТ) у порівнянні з хворими на БА.

Пацієнти і методи. За допомогою запитальника вивчено сімейний анамнез щодо випадків алергії і БА серед родичів I–III ступенів спорідненості у 575 дітей зі СЛТ в анамнезі, 60 дітей з БА і 369 дітей без СЛТ і БА в анамнезі (контрольна група). Діти зі СЛТ були розділені на дві групи: 458 дітей з 1–3 епізодами СЛТ і 117 дітей з РСЛТ (4 і більше епізодів СЛТ).

Результати. Частота сімейного анамнезу алергії і сімейного анамнезу БА серед дітей з 1–3 епізодами СЛТ перевищувала відповідні значення серед дітей контрольної групи у 1,4 і 3,3 рази, серед дітей з БА — у 3,2 і 7,2 рази. Кількість дітей із сімейним анамнезом алергії і сімейним анамнезом БА серед дітей з РСЛТ перевищувала відповідну кількість серед дітей з 1–3 епізодами СЛТ у 1,6 і 2,2 рази. Не виявлено суттєвих відмінностей між дітьми з РСЛТ і дітьми з БА щодо частоти сімейного анамнезу алергії і сімейного анамнезу БА.

Висновки. Сімейний анамнез алергії і сімейний анамнез БА у дітей зі СЛТ зустрічається значно частіше, ніж у дітей без СЛТ і БА. Частота сімейного анамнезу алергії і сімейного анамнезу БА у дітей з РСЛТ істотно перевищує відповідну частоту у дітей з 1–3 епізодами СЛТ.

Ключові слова: стенозуючий ларинготрахеїт, рецидивний стенозуючий ларинготрахеїт, алергія, бронхіальна астма.

Вступ

Проблема стенозуючого ларинготрахеїту (СЛТ) залишається актуальною проблемою в педіатрії, що зумовлено його значною поширеністю у дітей дошкільного віку, наявністю важких і рецидивних форм [5,7,13]. У 80% випадків СЛТ виникає на тлі ГРВІ [9,12]. Щороку близько 3% дітей переносять СЛТ [7], а у 5–61% випадків, за даними різних авторів, процес набуває рецидивного характеру [11,13]. Загальноприйнятої класифікації СЛТ сьогодні не існує [3,14]. Більшість авторів як одну із форм захворювання виділяє рецидивну форму СЛТ [12,13]. На думку одних дослідників, немає суттєвих відмінностей щодо етіології та клінічної симптоматики між СЛТ і рецидивним стенозуючим ларинготрахеїтом (РСЛТ) [7,12]. На думку інших, РСЛТ — це поліфакторіальне захворювання, у патогенезі якого мають значення хронічне алергічне запалення з гіперергією дихальних шляхів, імунологічні порушення, генетична схильність та персистенція деяких збудників (вірусів грипу, парагрипу, аденовірусів, респіраторно-синцитіальних вірусів, хламідій) [1,2,11]. Існує припущення щодо зв'язку між СЛТ, алергією і бронхіальною астмою (БА) [4,6]. Однак результати досліджень є суперечливими [8,10].

Мета: вивчити частоту сімейного анамнезу алергії і сімейного анамнезу БА у дітей зі СЛТ і РСЛТ порівняно з хворими на БА.

Матеріал і методи дослідження

За допомогою розробленого нами запитальника вивчено сімейний анамнез щодо випадків алергії і БА серед родичів I–III ступенів спорідненості у 1004 дітей віком 6–14 років: 575 дітей зі СЛТ в анамнезі, 60 дітей з БА і 369 дітей без СЛТ і БА в анамнезі (контрольна група). Діти зі СЛТ були розподілені на дві групи: до I групи ввійшло 458 дітей з 1–3 епізодами захворювання, до II групи — 117 дітей з РСЛТ (4 і більше епізодів захворювання). Статистичний аналіз даних дослідження виконано з використанням точного критерію Фішера та методу хі-квадрат Пірсона.

Результати дослідження та їх обговорення

На першому етапі дослідження ми порівняли частоту сімейного анамнезу алергії і БА у дітей з БА та у всіх дітей зі СЛТ (табл. 1).

Встановлено, що частка дітей із сімейним анамнезом алергії і БА, як серед дітей з БА, так і серед дітей зі СЛТ, була суттєво більшою, ніж у контрольній групі. Частота сімейного анамнезу алергії і БА в групі дітей із СЛТ перевищувала відповідні значення в контрольній групі в 1,6 і 4,1 рази. Найбільше дітей із сімейним анамнезом алергії і БА було серед хворих з БА: їх значення перевищували відповідні значення в контрольній групі в 3,2 і 7,2 рази, в групі дітей зі СЛТ — майже в 2 і 1,8 рази.

Таблиця 1

Частота сімейного анамнезу алергії і БА у дітей зі СЛТ і БА

| Група дітей | Кількість дітей із сімейним анамнезом алергії, n (%) | Кількість дітей із сімейним анамнезом БА, n (%) |
|--------------------------------|--|---|
| Контрольна група (n=369) | 59 (16,0%) | 17 (4,6%) |
| Діти зі СЛТ, усі форми (n=575) | 149 (25,9%)* | 109 (19,0%)* |
| Діти з БА (n=60) | 31 (51,7%)*# | 20 (33,3%)*# |

Примітка. Статистична значущість відмінностей ($p < 0,05$): * — порівняно з контрольною групою; # — порівняно з СЛТ.

Таблиця 2

Частота сімейного анамнезу алергії і БА у дітей зі СЛТ, РСЛТ і БА

| Група дітей | Кількість дітей із сімейним анамнезом алергії, n (%) | Кількість дітей із сімейним анамнезом БА, n (%) |
|--|--|---|
| Контрольна група (n=369) | 59 (16,0%) | 17 (4,6%) |
| I група – діти з 1–3 епізодами СЛТ (n=458) | 106 (23,1%)* | 70 (15,3%)* |
| II група – діти з РСЛТ (n=117) | 43 (36,8%)*# | 39 (33,3%)*# |
| Діти з БА (n=60) | 31 (51,7%)*# | 20 (33,3%)*# |

Примітка. Статистична значущість відмінностей ($p < 0,05$): * – порівняно з контрольною групою; # – порівняно з СЛТ.

На наступному етапі дослідження ми сформували із загальної кількості дітей зі СЛТ дві групи залежно від кількості епізодів захворювання і порівняли поширеність алергії і БА в сімейному анамнезі дітей цих груп (табл. 2).

Виявилось, що частка дітей із сімейним анамнезом алергії і БА у I і II групах значно перевищувала відповідну частку в контролі: I групи – в 1,4 і 3,3 рази, II групи – в 2,3 і 7,2 рази. Різниця була істотною і при порівнянні сімейних анамнезів у дітей I і II групи. Кількість дітей із сімейним анамнезом алергії і БА серед дітей II групи перевищувала таку серед дітей I групи в 1,6 і 2,2 рази. Водночас у дітей II групи, на відміну від дітей I групи, не виявлено суттєвих відмінностей щодо алергії і БА в сімейному анамнезі при порівнянні з дітьми з БА. Зокрема частка дітей із сімейним анамнезом алергії і БА серед дітей I групи була меншою, ніж серед дітей з БА, у 2,23 і 2,17 рази відповідно. У дітей II

групи сімейний анамнез алергії зустрічався рідше, ніж у дітей з БА, але рівень значущості розбіжностей не досягав 95% ($p < 0,1$), а частка дітей із сімейним анамнезом БА в обох групах була однаковою.

Висновки

1. Сімейний анамнез алергії і БА у дітей з БА і у дітей зі СЛТ зустрічається значно частіше, ніж у дітей без СЛТ і БА.

2. Частота сімейного анамнезу алергії і БА у дітей з РСЛТ (чотири і більше епізодів СЛТ) істотно перевищує відповідну частоту у дітей з 1–3 епізодами СЛТ.

3. Частота сімейного анамнезу алергії та БА є однаковою високою і у дітей з БА, і у дітей з РСЛТ.

Перспективи подальших досліджень може становити вивчення поширеності БА серед дітей зі СЛТ і РСЛТ в анамнезі.

ЛІТЕРАТУРА

- Орлова С. Н. О некоторых механизмах рецидивирующего течения стенозирующих ларинготрахеитов у детей / С. Н. Орлова, А. И. Рывкин, Н. С. Побединская // Вестник оториноларингологии. — 2007. — № 2. — С. 16—19.
- Сокурова М. С. Клинико-иммунологическая характеристика острого и рецидивирующего стенозирующего ларинготрахеита у детей / М. С. Сокурова, Ф. П. Романюк, А. С. Симбирцев // Вестник Санкт-Петербургской медицинской академии последипломного образования. — 2011. — № 2. — С. 59—66.
- Унифицированная классификация стенозов гортани у детей / М. Ф. Ермаченко, Г. В. Гвак, Р. А. Иванов [и др.] // Вестник интенсивной терапии. — 2010. — № 4. — С. 52—55.
- Bener A. The pattern and genetics of pediatric extrinsic asthma risk factors in polluted environment / A. Bener, M. Ehlhlayel, A. Sabbah // Eur. Ann Allergy Clin. Immunol. — 2007. — Vol. 39, № 2. — P. 58—63.
- Bjornson C. L. Croup in children / C. L. Bjornson, D. W. Johnson // CMAJ. — 2013. — Vol. 185, № 15. — P. 1317—1323.
- Early respiratory infections, asthma, and allergy: 10-year follow-up of the Oslo Birth Cohort / P. Nafstad, B. Brunekreef, A. Skronrdal, W. Nystad // Pediatrics. — 2005. — Vol. 116, № 2. — P. 255—262.
- Johnson D. Croup / D. Johnson // Clinical Evidence. (Online) — 2009:0321.
- Respiratory illnesses in early life and asthma and atopy in childhood / C.D. Ramsey, D.R. Gold, A.A. Litonjua [et al.] // J. Allergy Clin. Immunol. — 2007. — Vol. 119, № 1. — P. 150—156.
- Respiratory viruses in laryngeal croup of young children / H. Rihkanen, E. Ronkko, T. Nieminen [et al.] // J. Pediatr. — 2008. — Vol. 152, № 5. — P. 661—665.
- Risk factors associated with allergic and non-allergic asthma in adolescents / C. Janson, P. Kalm-Stephens, T. Foucard [et al.] // Respir J. — 2007. — Vol. 1, № 1. — P. 16—22.
- Risk factors for croup in children with recurrent respiratory infections: a case-control study / H. Pruikkonen, T. Dunder, M. Renko [et al.] // Paediatr Perinat Epidemiol. — 2009. — Vol. 23, № 2. — P. 153—159.
- The viral aetiology of croup and recurrent croup / S. R. Wall, D. Wat, O. B. Spiller [et al.] // Arch Dis Child. — 2009. — Vol. 94, № 5. — P. 359—360.
- Worrall G. Croup / G. Worrall // Can Fam Physician. — 2008. — Vol. 54, № 4. — P. 573—574.
- Zoorob R. Croup: an overview / R. Zoorob, M. Sidani, J. Murray // Am. Fam. Physician. — 2011. — Vol. 83, № 9. — P. 1067—1073.

Стенозирующий ларинготрахеит и рецидивирующий стенозирующий ларинготрахеит у детей: семейный анамнез аллергии и бронхиальной астмы*Л.М. Станиславчук*

Винницкий национальный медицинский университет им. Н.И. Пирогова, Украина

Цель: изучить частоту семейного анамнеза аллергии и семейного анамнеза бронхиальной астмы (БА) у детей со стенозирующим ларинготрахеитом (СЛТ) и рецидивирующим стенозирующим ларинготрахеитом (РСЛТ) в сравнении с больными БА.**Пациенты и методы.** С помощью опросника изучен семейный анамнез относительно случаев аллергии и БА среди родственников I–III степеней родства у 575 детей со СЛТ в анамнезе, 60 детей с БА и 369 детей без СЛТ и БА в анамнезе (контрольная группа). Дети со СЛТ были разделены на две группы: 458 детей с 1–3 эпизодами СЛТ и 117 детей с РСЛТ (4 и более эпизодов СЛТ).**Результаты.** Частота семейного анамнеза аллергии и семейного анамнеза БА среди детей с 1–3 эпизодами СЛТ превышала соответствующие значения среди детей контрольной группы в 1,4 и 3,3 раза, среди детей с БА — в 3,2 и 7,2 раза. Количество детей с семейным анамнезом аллергии и семейным анамнезом БА среди детей с РСЛТ превышало соответствующее количество среди детей с 1–3 эпизодами СЛТ в 1,6 и 2,2 раза. Не выявлено существенных различий между детьми со РСЛТ и детьми с БА относительно частоты семейного анамнеза аллергии и семейного анамнеза БА.**Выводы.** Семейный анамнез аллергии и семейный анамнез БА у детей со СЛТ встречается значительно чаще, чем у детей без СЛТ и БА. Частота семейного анамнеза аллергии и семейного анамнеза БА у детей с РСЛТ существенно превышает соответствующую частоту у детей с 1–3 эпизодами СЛТ.**Ключевые слова:** стенозирующий ларинготрахеит, рецидивирующий стенозирующий ларинготрахеит, аллергия, бронхиальная астма.**Laryngotracheitis and recurrent laryngotracheitis in children: family history of allergy and asthma***L.M. Stanislavchuk*

Vinnytsya National Medical University n.a. N.I.Pirogov, Vinnytsya, Ukraine

Objective of research was to determine the frequency of family history of allergy and family history of asthma in children with laryngotracheitis (LT) and recurrent laryngotracheitis (RLT) compared to patients with asthma.**Methods:** A questionnaire was used to obtain family history of allergy and asthma in first-third-degree relatives of 575 children with a history of LT, 60 children with asthma, and 369 children without a history of LT and asthma (controls). Children with LT were divided in two groups: 458 children with 1–3 episodes of LT and 117 children with RLT (4 or more episodes of LT).

The frequency of family history of allergy and family history of asthma among children with 1–3 episodes of LT exceed the appropriate values in the control in 1.4 and 3.3 times respectively, among children with asthma — in 3.2 and 7.2 times respectively. The frequency of family history of allergy and family history of asthma among children with RLT exceed the appropriate frequency among children with 1–3 episodes of LT in 1.6 and 2.2 times respectively. There were no significant differences between frequency of family history of allergy and family history of asthma in children with RLT and children with asthma.

Conclusion. Asthma and allergy are found significantly higher in family history of children with LT compared to children without of LT and asthma.

The frequency of family history of allergy and family history of asthma in children with RLT is significantly higher than in children with 1–3 episodes of LT.

Key words: laryngotracheitis, recurrent laryngotracheitis, allergy, asthma.**Сведения об авторах:****Станиславчук Лариса Михайловна** — к.мед.н., доц. каф. детских инфекционных болезней Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова.

Адрес: г. Винница, ул. Пирогова, 56; тел. (0432) 67-02-03.

Статья поступила в редакцию 2.02.2016 г.